

Dr. Öğr. Üyesi Fatma KESİK

**ZARAR SİGORTALARINDA
SİGORTACININ KANUNİ HALEFİYETİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XV
KONUNUN TAKDİMİ VE SINIRLANDIRILMASI	1

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL OLARAK SİGORTACININ KANUNİ HALEFİYETİ VE SİGORTACININ KANUNİ HALEFİYETİNİN TÜRK TİCARET KANUNUNDA DÜZENLENME TARZI

I. GENEL OLARAK SİGORTACININ KANUNİ HALEFİYETİ	5
A. TANIMI.....	5
B. HUKUKİ NİTELİĞİ.....	12
C. SİGORTACININ KANUNİ HALEFİYETİNİN AMAÇLARI..	16
1. Sigortalının Zenginleşmesinin Önlenmesi	17
2. Zarar Yükünün Paylaştırılması	21
II. İLGİLİ HÜKMÜN NİTELİĞİ.....	23
A. EMREDİCİ HÜKÜM.....	23
1. Genel Olarak.....	23
2. TTK m. 1481 ve TTK m. 1491/3'ün Emredici Niteliği	26
3. Emrediciliğin Kapsamı	28
4. Emrediciliğe Aykırılığın Sonuçları	29
B. İSTİSNAİ HÜKÜM.....	32
C. ÖZEL VE GENEL HÜKÜM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	34

1. Sigortacının TBK m. 62 Kapsamında Müteselsil Sorumlu Olup Olmadığının Saptanması.....	37
2. İsviçre Hukukunda Sigortacının Art. 51/2 OR Hükümünde Öngörülen Rücu Düzeni İçindeki Konumu.....	39
3. Türk Hukukunda.....	43
4. Kanaatimiz	46
III. KANUNİ HALEFİYETİN TÜRK TİCARET KANUNUNDA DÜZENLEME TARZI	51
A. GENEL OLARAK	51
B. KANUN METNİNDE “SİGORTA ETTİREN” YERİNE “SİGORTALI” İFADESİNİN KULLANILMASI	53
C. “GERÇEKLEŞEN ZARAR” VE “TAZMİN ETTİĞİ BEDEL” İFADELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	59
D. SİGORTALININ BAŞLATTIĞI DAVA VE TAKİBE KALDIĞI YERDEN DEVAM EDİLEBİLMESİ VE KANUNİ DAVA YETKİNLİĞİ.....	61
E. SİGORTACININ KANUNİ HALİFİYET HAKKININ SİGORTALININ ALEYHİNE İLERİ SÜRÜLEMESİ (COMA SUBROGAT CONTRA SE)	64
1. Sorumluluk Miktarının Tüm Zararı Karşılayamaması Durumunda Öncelik Hakkı.....	65
2. Zarar Sorumlusunun Malvarlığının Yetersizliği Hâlinde Öncelik Hakkı.....	72
F. HALEFİYET HAKKININ KİMLERE KARŞI İLERİ SÜRÜLEMEMEYECİĞİ HUSUSUNA YER VERİLMEMESİ	75
G. SİGORTALININ SİGORTACININ HALEFİYET HAKKINA YÖNELİK İŞ BİRLİĞİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ	81
1. Yabancı Hukuk Sistemlerinde Yer Alan Düzenlemeler	89
2. Halefiyet Hakkının İhlali Durumunda Uygulanacak Yaptırım.....	92
3. Kanaatimiz	95

İKİNCİ BÖLÜM
SİGORTACININ KANUNİ HALEFİYETİNİN
ŞARTLARI VE İLGİLİLER ARASINDA
YAPILAN SÖZLEŞMELERİN HALEFİYET
HAKKINA ETKİSİ

I.	SİGORTACININ KANUNİ HALEFİYETİNİN ŞARTLARI.....	97
A.	BORÇLAR HUKUKUNA İLİŞKİN ŞART	99
1.	Sigortalının Zarar Sorumlusuna Karşı Bir Talep ve Dava Hakkının Bulunması.....	99
B.	SİGORTA HUKUKUNA İLİŞKİN ŞARTLARI.....	105
1.	Geçerli Bir Sigorta Sözleşmesinin Varlığı.....	105
2.	Sigorta Tazminatının Ödenmiş Olması.....	109
a.	Genel Olarak.....	109
b.	Gerçek Hak Sahibine Ödenmesi.....	113
(1)	Menfaat Sahibinin Değişmesi.....	114
(2)	Mülkiyeti Muhafaza Kaydıyla Yapılan Satış Sözleşmelerinde Hak Sahibi	117
(3)	Haricen Satış Sözleşmelerinde Hak Sahibi.....	119
(4)	Sınırlı Aynı Hak Tesis Edilen Mallarda Hak Sahibi.	121
c.	Lütuf Ödemesi ve Hataen Ödeme.....	124
d.	Ödeme Şekli.....	132
(1)	Nakden Ödeme	132
(a)	Banka Havalesi.....	133
(b)	Posta Havalesi	134
(c)	Kambiyo Senedi ile Ödeme	134
(d)	Takas	136
(e)	Cari Hesap Sözleşmesi	137
(f)	Alacağın Temliki.....	138
(g)	Borcun Nakli	139
(h)	Taksitli Ödeme.....	141
(2)	Aynen Ödeme.....	141
e.	Sigorta Tazminatının Muacceliyet Anı	143

II. ZARARDAN SORUMLU KİŞİNİN KİMLİĞİ.....	146
A. BAŞKASI HESABINA SİGORTADA SİGORTA ETTİREN..	146
1. Mahkeme Kararları.....	152
2. Yabancı Hukukta Yer Alan Düzenlemeler	157
a. Alman Hukuku	157
b. İsviçre Hukuku	163
c. Avrupa Sigorta Sözleşmesi Hukuku İlkeleri (PEICL)...	166
B. SİGORTALI İLE BİRLİKTE AYNI ÇATI ALTINDA YAŞAYAN KİŞİLER	166
1. Mahkeme Kararları.....	174
2. Yabancı Hukukta Yer Alan Düzenlemeler	180
a. Alman Hukuku	180
b. İsviçre Hukuku	186
(1) 1908 Tarihli İsviçre Sigorta Sözleşmeleri Kanunu..	186
(2) 1908 tarihli İsviçre Sigorta Sözleşmeleri Kanunu'nun Kısmi Revizyonu	190
c. Avrupa Sigorta Sözleşmesi Hukuku İlkeleri (PEICL)...	194
C. TEMYİZ KUDRETİNE SAHİP OLMAYAN KİŞİLER.....	196
D. KAMU KURUMLARININ SİGORTACININ KANUNİ HALEFİYETİNDE “SORUMLU KİŞİ” OLUP OLMADIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ	197
III. SİGORTACININ HALEFİYET DIŞINDAKİ MUHTEMEL RÜCU İMKÂN LARI	200
A. ALACAĞIN TEMLİKİ	200
B. BORÇLUNUN İHBARINA DAYANAN HALEFİYET (TBK m. 127/1-2)	206
C. SİGORTACININ MALVARLIĞINDAN DOĞAN HAKKIN KULLANILMASI.....	209
IV. SİGORTACININ HALEFİYET HAKKINA İLİŞKİN HUKUKİ İŞLEMLER VE SÖZLEŞMESEL DÜZENLEMELER. 214	
A. SİGORTACI İLE SİGORTALI ARASINDA YAPILAN HUKUKİ İŞLEMLER.....	214

B. SİGORTACILAR ARASINDA RÜCUDAN KARŞILIKLI VAZGEÇMEYE İLİŞKİN ANLAŞMALAR.....	218
---	-----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KANUNİ HALEFİYETE DAYANAN RÜCU DAVALARINDA YARGILAMA USULÜ

I. GENEL OLARAK	223
II. RÜCU DAVASININ HUKUKİ NİTELİĞİ	226
III. RÜCU DAVASININ HUKUKİ SEBEBİ	226
IV. RÜCU DAVASININ SINIRI.....	228
A. GENEL OLARAK	228
B. TEMİNATLAR	232
C. İMTİYAZLI ALACAKLAR.....	233
D. FAİZ	234
V. GÖREVLİ MAHKEME	237
VI. YETKİLİ MAHKEME	245
VII. DAVANIN TARAFLARI.....	247
A. DAVACI.....	247
1. Sigortacı	247
2. Reasürör.....	247
3. Rücu Hakkını Temlik Yoluyla İktisap Eden Kişi	248
4. İflas Masası	249
B. DAVALI	249
1. Zarar Sorumlusu	249
2. Mirasçı.....	250
3. Sorumluluk Sigortacısı.....	250
4. İflas Masası	251
5. Borcu Devralan Kişi	252
VIII. İSPAT	252
IX. SAVUNMA VASITALARI.....	256

A. ZAMANAŞIMI SÜRESİ	260
B. SİGORTACININ UZUN CEZA ZAMANAŞIMI SÜRESİNDEN YARARLANIP YARARLANAMAYACAĞI MESELESİ	268
C. RÜCU ALACAĞININ ZAMANAŞIMINA UĞRAMASINI ENGELLEMEYE YÖNELİK TEDBİRLER..	275
X. HALEFİYETE DAYALI RÜCU DAVASINDA ZORUNLU ARABULUCULUK ŞARTI	277
XI. HALEFİYET KURUMUNA UYGULANACAK HUKUKUN BELİRLENMESİ.....	279
SONUÇ	281
KAYNAKÇA.....	289